



✠  
ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ  
ΠΑΤΡΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ  
ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ  
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΕΝΙΣΤΑΜΕΝΩΝ



## Οι Ήσυχαστικές Σύνοδοι τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ὡς ἡ Θ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

*† Ἐπισκόπου Γαρδικίου Κλήμεντος  
Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἐνισταμένων*

### 1. Εἰσαγωγικά

**ΕΠΩΣ** εἶναι γνωστόν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μας τῶν Ἐνισταμένων κατὰ τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὥρισε ἀπὸ τοῦ ἔτους 2005 ὡς Προστάτας Ἁγίους Αὐτῆς τοὺς Τρεῖς Νέους Ἱεράρχας Φώτιο τὸν Μέγα, Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ καὶ Μάρκο τὸν Εὐγενικὸ καὶ ἐορτάζει αὐτοὺς ἀπὸ κοινοῦ τὴν πρώτη Κυριακὴ τοῦ Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

Καὶ τοῦτο, διότι οἱ Ἅγιοι αὐτοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τοποθετοῦνται στὴν **εὐθεῖα γραμμὴ τῆς Παραδόσεως** ἀπέναντι στὴν ἀλλοτριωμένη καὶ διεστραμμένη Δυτικὴ Χριστιανοσύνη<sup>1</sup>. Ὡς ὑπεύθυνοι καὶ θεοφώτιστοι Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, διατηροῦν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην τους ἐναντι τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Συνειδήσεώς τους, στολισμένοι δὲ μὲ τὰ ὄπλα τοῦ Πνεύματος, ἐκκόπτουν ἀποφασιστικὰ τὴν **ἀλλοτρίωσιν**, ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν προέρχεται, γιὰ νὰ παραμείνῃ ἡ **Πίστις ἀκαινοτόμητος**, ἡ **Ἐλπίδα ἀδιάφυστος** καὶ ἡ **Ἀγάπη ἀνόθευτος**.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν, εἶναι οἱ ὄντως **Εὐεργέτες** τοῦ Χριστιανισμοῦ γενικῶς καὶ τῆς Εὐρώπης εἰδικῶς<sup>2</sup>, διότι ἀπέκρουσαν δυναμικὰ τὶς ἐκ Δυσμῶν αἱρέσεις, οἱ ὁποῖες ἐμφανίσθησαν ἀπειλητικὲς καὶ στὴν Ἀνατολή, καὶ ὑπέδειξαν τὴν ἀληθινὴ ὁδὸ τῆς σωτηρίας σὲ ὅλους.

Ὁ Μέγας Φώτιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, κατήγγειλε τὴν παραχάραξιν τῶν Δυτικῶν καὶ ἀντιμετώπισε αὐτὴν ρωμαλέα, ἡ ὁποία ἀφοροῦσε στὴν Θεολογία (Filioque) καὶ στὴν Ἐκκλησιολογία (Κανονικὴ Τάξις)<sup>3</sup>. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, πιστὸς στὴν Παράδοσιν, *ἐπαναδιετύπωσε* τὴν Ὁμολογίαν τῆς Πίστεως στὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ὀρθολογιστικῆς καὶ σχολαστικῆς

προκλήσεως: επέμεινε στην διάκρισι Ουσίας και Ἐνεργείας στὸν Θεό, ὡς προϋπόθεσι Θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου<sup>4</sup>. Ὁ δὲ Ἅγιος Μᾶρκος Εὐγενικός, Μητροπολίτης Ἐφέσου, λύτρωσε τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν οὐνιτικὴ ὑποταγὴ στὸ βαρὺ παπικὸ πέλημα, διακηρύσσοντας τὴν σαθρότητα τῆς παπικῆς τυραννίας καὶ διασαλπίζοντας τὴν νίκη, τὴν ἐλευθερία καὶ τὸ ἀδούλωτον τοῦ φρονήματος, ὡς μεγέθους πνευματικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ, προσιτοῦ σὲ πάντα ἄνθρωπο τῆς Ἀληθείας τοῦ Θεοῦ.



## 2. Ἡ Ἡ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος

**ΣΤΗΝ** ἑόρτιο Ὁμιλία του πέρις, τὴν ἡμέρα αὐτῆ, ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ὁρεῶν καὶ Ἀναπληρωτὴς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μας κ. Κυπριανός, ἀνεφέρθη εἰδικῶς στοὺς ἀγῶνες τοῦ Μεγάλου Φωτίου καὶ στὴν σημασία τους, ὡς καὶ στὴν ἀπόδειξι ὅτι γιὰ τὴν διαχρονικὴ Ὁρθόδοξο Συνείδησι, ἡ **Μεγάλῃ Σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 879/880**, ἡ ὁποία ὑπὸ τὴν καθοδήγησι τοῦ Μεγάλου Φωτίου ἀπέρριψε τὴν αἵρεσι τοῦ Filioque καὶ περιέστειλε τὴν παπικὴ ἐπεκτατικότητα, ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς τὴν **Ἡ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας**. Εἶναι δὲ ἐπιτακτικὸ τὸ καθήκον τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἐπιδοκίμασίας μάλιστα τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, νὰ προβοῦν καὶ στὴν ἐπίσημο διακήρυξι Αὐτῆς ὡς τοιαύτης<sup>5</sup>.

Καὶ ἔκανε μάλιστα εἰδικὴ μνεία στὴν πρωτοβουλία τινῶν ἐκ τῆς ἱεραρχίας τῆς Καινοτόμου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνσι, ἡ ὁποία ὅμως συνήνητσε τὴν ἄρνησι τῆς πλειοψηφίας γιὰ ἐνασχόλησι μὲ τὸ θέμα καὶ τὴν κατ' οὐσίαν παράκαμψι αὐτοῦ, προφανῶς ὡς ἐνοχλητικοῦ καὶ ἀνεπιθυμητοῦ! Ἡ Σύνοδος ὅμως τῆς Καινοτόμου ἱεραρχίας δὲν ἔπαυσε νὰ ἀσχολῆται μὲ δευτερεύοντα καὶ τετριμμένα θέματα, κάθε ἄλλο παρὰ Θεολογικά, καὶ μάλιστα κυρίως Οἰκονομικά (!), γιὰ νὰ ἀποδείξη πασιφανῶς τὴν βαθεῖα διάβρωσι καὶ ἐκκοσμίκευσι της...

## 3. Πρότασις γιὰ τὴν Θ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο

**Η ΣΧΕΤΙΚΗ** ἀναφορὰ περιελάμβανε καὶ τὴν προσπάθεια γιὰ δια-

κήρυξι καὶ τῶν Ἑσυχαστικῶν Συνόδων τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, ἐπὶ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὡς τῆς Θ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας<sup>5</sup>.

Ὅμως, ἂν δὲν ὑπάρχη βούλησις καὶ διάθεσις γιὰ διακήρυξι τῆς Ἡ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπὶ Μ. Φωτίου, πολὺ περισσότερο ἀποφεύγεται ὑπὸ τῶν Καινοτόμων, Οἰκουμενιστικῶν καὶ Λατινοφρόνων ἐκκλησιαστικῶν Διοικήσεων τῶν ἐπισήμων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν, ἢ διακήρυξις τῆς Θ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐπὶ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

Καὶ τοῦτο, διότι ὅπως γίνεται ἄμεσα ἀντιληπτό, οἱ διακηρύξεις αὐτὲς θὰ ἀποτρέψουν δραστικὰ τὴν ἐνδοτικὴ οἰκουμενιστικὴ πορεία, ἢ ὁποία ἀκολουθεῖται ἀπὸ ἀρκετῶν δεκαετιῶν, καὶ θὰ θέσουν τὰ πράγματα σὲ μία τελείως διαφορετικὴ προοπτικὴ. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀποδεκτὸ ἢ καὶ δυνατὸν ἀπὸ τὴς ψυχρανθεῖσες στὴν Πίστι Καινοτόμες ἱεραρχίες, στὶς ὁποῖες ὁ κατὰ Θεὸν ζῆλος ἐσβέσθη πρὸ πολλοῦ, ἐπικρατεῖ δὲ ἡ συμβατικὴ κοσμικὴ διπλωματία καὶ διαπλοκὴ, γιὰ ἐξυπηρέτησι ἐγκοσμίων ἐπιδιώξεων καὶ ὠφελειῶν.

Ἐμεῖς, οἱ ἐλέφ Θεοῦ διακρατοῦντες τὴν Πίστιν ἀκαινοτόμητον καὶ ἐκπροσωποῦντες τὴν Συνείδησι τῆς Ἐκκλησίας καθαρὰ καὶ ἀλύμαντο, ἔχουμε χρέος νὰ ὑπενθυμίζουμε καὶ νὰ καλλιεργοῦμε τὸ Ὁρθόδοξο δέον γιὰ τὴν ἐπιτακτικὴ αὐτὴ ἐκκρεμότητα, πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ καθήκοντός μας ἔναντι Θεοῦ, Ἐκκλησίας καὶ Ἱστορίας, ὥστε νὰ συμβάλουμε μὲ τὴς ἀσθενεῖς δυνάμεις μας στὴν ἐπιτέλεσι τῆς ἐντελῶς ἀπαραιτήτου ἐκκλησιαστικῆς ταύτης πράξεως, ὅταν οἱ συνθήκες τὸ ἐπιτρέψουν.

#### 4. Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς



**ΠΡΙΝ** νὰ ἀναφερθοῦμε μὲ συντομία στὶς Ἑσυχαστικὲς Συνόδους τοῦ ΙΔ' αἰ., εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπενθυμίσουμε ὀλίγα στοιχεῖα περὶ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Γεννήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολι τὸ 1296 ἀπὸ εὐγενῆ οἰκογένεια εὐλαβῶν γονέων. Διαποτίσθηκε ἀπὸ τὴν εὐσεβεία ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων καὶ ἀνέπτυξε στὸ ἔπακρο τὰ φυσικὰ καὶ ἐπίκτητα χαρίσματά του. Σπούδασε φιλοσοφία καὶ ἐπρόκειτο νὰ διαπρέψη κατὰ κόσμον σὲ θέσεις ὑψηλῆς τῆς κρατικῆς ἱεραρχίας. Ὅμως, ὁ πόθος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν κατέτρωγε, ὠδήγησε τὰ βήματά του στὴν Μοναχικὴ ἀποταγή.

Ἀσκήθηκε με αὐταπάρνησι καὶ βαθειὰ ἐπίγνωσι στὸ Παπίκιον ὄρος τῆς Θράκης, στὸ Ἅγιον ὼρος κυρίως καὶ στὴν Σκήτη Βεροίας. Ἔζησε με ὑπακοή, ταπείνωσι, προσευχή, μετάνοια, ἐγκράτεια, αὐτοκυριαρχία, μελέτη καὶ διακονία. Καθάρθηκε καὶ ἐλλάμφθηκε ἀπὸ τὸ θεῖον Φῶς, τὸν Ὅποῖον ἐκζητοῦσε ἀπὸ νεότητος με ἀληθινὴ δίψα πνεύματος («*φώτισόν μου τὸ σκότος*»!). Ἔδωσε αἷμα καὶ ἔλαβε πνεῦμα<sup>6</sup>.

Ἔλαβε τὸ χάρισμα τῆς Θεολογίας ἄνωθεν, ἐγίνε *Θεολόγος ἀπλανῆς τῆς Παραδόσεως* καὶ ὡς *Προφήτης τῆς Νέας Χάριτος*<sup>7</sup> ἠδύνατο νὰ εἶναι ὄντως **Στόμα Θεοῦ, Κῆρυξ τῆς Χάριτος** καὶ **Μάστιγα τῶν αἱρέσεων**.

Ἀνεδείχθη Ὁμολογητῆς τῆς Πίστεως, φυλακίσθηκε τὸ 1343, ἀφωρίσθηκε ἀπὸ τοὺς φιλαριετικούς τὸ 1344, ἐλευθερώθηκε, δικαιοῦθηκε καὶ χειροτονήθηκε Ἀρχιερεὺς τὸ 1347 καὶ ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τὸν Νοέμβριο τοῦ 1359. Τὸ δὲ 1368 διεκηρύχθη ἡ Ἀγιότητά του με ἐπίκλησι τῶν πολλῶν καὶ ἐντυπωσιακῶν Θαυμάτων του.

## 5. Ἑσυχασμὸς

**Ο ΑΓΙΟΣ** Γρηγόριος Παλαμᾶς εἶναι γνωστὸς ὡς Ἑσυχαστῆς Θεολόγος καὶ ὡς ὑπέρμαχος τοῦ Ἑσυχασμοῦ.

Ὁ Ἑσυχασμὸς δὲν ἦταν κάτι νέο στὴν Ἐκκλησία, τὸ ὁποῖο νὰ διαμορφώθηκε ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ μάλιστα με ἐπίδρασι δῆθεν ἀλλοτρίων ἀρχῶν, συστημάτων καὶ πηγῶν<sup>8</sup>. Ὁ Ἑσυχασμὸς ἐννύαρχε στὴν οὐσία καὶ στὸν *πυρῆνα* τῆς Εὐαγγελικῆς Πίστεώς μας. Εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη εὐσέβεια, ἡ ὁδὸς καὶ ἡ μέθοδος ἐσωτερικῆς καθάρσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπανόδου του στὸν Θεό. Εἶναι ἡ ἄσκησι καὶ ὁ ἀγώνας κατὰ τῶν παθῶν με μετάνοια καὶ ἀρετή. Εἶναι ἡ προσεκτικὴ καὶ ἐπίμονη ἀποδίωξις τῶν κακῶν λογισμῶν καὶ ἡ περιφρούρησις τῆς καρδιᾶς, γιὰ νὰ μὴ εἰσέλθουν αὐτοὶ ἐντὸς αὐτῆς. Εἶναι ἡ νῆψις, δηλαδὴ ἡ συγκέντρωσις τοῦ νοῦ στὴν καρδιά, κυρίως με τὴν μονολόγιστη Εὐχή «*Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με*»! Εἶναι τὸ πένθος, ἡ κατάγνωσις καὶ αὐτομεμψία, ὁ πόνος, τὸ σωματικὸ ἄλγος, ἡ ἀλλαγὴ προσανατολισμοῦ γιὰ ὀρθὴ πορεία καὶ ἐπιλογὴ στὴν ζωὴ, ὥστε νὰ ἐλκυσθῇ τὸ θεῖον Ἔλεος. Εἶναι μετοχὴ στὴν χαρὰ τῆς Λατρείας, Εὐχαριστιακὴ λειτουργικὴ συμμετοχὴ καὶ ἔνωσις με τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐν Ἀληθείᾳ καὶ Χάριτι. Εἶναι ὑγιὴς κοινωνικὴ ζωὴ θυσίας καὶ προσφορᾶς.

Ἀπὸ τὴν Ἀγιοπνευματικὴν πεῖρα τους, οἱ Ἑσυχαστῆς Ἅγιοι καὶ μάλιστα ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, γνωρίζουν ὅτι ὁ Θεός, ὅπως ὁ Ἰδιος ὑποσχέθηκε<sup>9</sup>, γίνεται προσιτὸς καὶ κατοικεῖ στὸν ἄνθρωπο καὶ ἐνώνεται μαζί του καὶ τοῦ μεταδίδει τὴν θεία Ζωὴ Του, τὸν καθιστᾶ Θεὸ κατὰ χάριν, τὸν θεώνει.

Ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ καὶ ἡ Ἐνέργειά Του, ἡ Ὅποια προέρχεται φυσικῶς ἐκ τῆς Οὐσίας Του, εἶναι Θεία καὶ Ἄκτιστη καὶ θεώνει τὸν ἄνθρωπο, γίνεται δὲ μεθεκτὴ ὡς Φῶς· τὸ Φῶς αὐτὸ εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Φῶς τῆς Μεταμορφώσεως, τὸ Ὅποιο ἔλλαμψε διὰ τοῦ Χριστοῦ στὸ Ὅρος Θαβῶρ καὶ εἶναι ἀπείρως ἀνώτερο ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη γνῶσι καὶ κατάληψι.

Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι στὸν Θεὸ ἔχουμε διάκρισι *Οὐσίας*, ἡ Ὅποια εἶναι ἐντελῶς ἀπρόσιτη καὶ ἀμέθεκτη γιὰ τὰ δημιουργήματα, καὶ *Ἐνεργείας*, ἡ Ὅποια εἶναι προσιτὴ καὶ μεθεκτὴ, θεοῦσα καὶ ἀγιάζουσα τὸν ἄνθρωπο.

## 6. Ἡ ἐπίθεσις τοῦ Λατινόφρονος Βαρλαάμ Καλαβροῦ

**ΑΥΤΟΣ** ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐμπειρίας τῶν Ἀγίων, ὃχι μόνον ἀμφισβητήθηκε, ἀλλὰ καὶ εὐτελίσθηκε καὶ ὑβρίσθηκε ἀπὸ ἓναν «Ἕλληνα οὐνίτη», τὸν Βαρλαάμ Καλαβρό, σχολαστικὸ θεολόγο καὶ φιλόσοφο, ὁ ὁποῖος ἤλθε νὰ διδάξῃ στὴν Ἀνατολή, χρησιμοποιώντας τὴν λογικὴ καὶ τὸν στοχασμὸ σὲ βάρος τῆς θεοπτίας <sup>10</sup>.

Ἡ ἐπίθεσις του κατὰ τῶν Μοναχῶν, κατὰ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς διακρίσεως στὸν Θεὸ «Οὐσίας» καὶ «Ἐνεργείας», δὲν ἄργησε νὰ ἐκδηλωθῇ. Περιέπαιξε τὴν Νοερὰ Προσευχή, ἀρνήθηκε τὴν διάκρισι Οὐσίας καὶ Ἐνεργείας στὸν Θεὸ καὶ ὅτι ἡ Ἐνέργεια εἶναι Ἄκτιστη, ἀποκαλοῦσε πλανεμένους ὅσους δέχονταν τὸ θεῖον Φῶς, τὸ δὲ Θαβῶριον Φῶς τὸ θεωροῦσε κατώτερο τῆς νοήσεώς μας, ἐνῶ τὰ θεωρήματα τοῦ νοῦ μας ἀσυγκρίτως καλύτερα ἐκείνου, δίδοντας ἔτσι «λυτρωτικὴ» σημασία στὴν φιλοσοφία <sup>11</sup>.

Ἄν ὁμῶς δὲν ὑπάρχει διάκρισις Οὐσίας καὶ Ἐνεργείας στὸν Θεό, ἂν ἡ Ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ εἶναι κτιστὴ, ὅπως ὑποστήριζε ὁ Βαρλαάμ καὶ ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ Παπικοί, τότε δὲν ὑπάρχει δυνατότητα σωτηρίας.

Ἄν ὁ Νοητὸς Ὁλιος τῆς Δικαιοσύνης ὑπάρχει μὲν, ἀλλὰ δὲν καταυγάζει μὲ τίς θεῖες Ἀκτίνες Του τὸν κόσμον καὶ ἐμᾶς, γιὰ νὰ μᾶς ζωογονήσῃ καὶ νὰ μᾶς ἀνασύρῃ διὰ τῆς μετανοίας ἀπὸ τὰ βάθη τῶν πτώσεών μας στὸ Φῶς τῆς ἀγιότητος, τότε δὲν σχετίζεται μὲ μᾶς, δὲν μᾶς ἐπηρεάζει ἄμεσα, καὶ ἔτσι παραμένουμε ἀλύτρωτοι στὰ δεσμά μας καὶ στὸν ἀγνωστικισμό μας <sup>12</sup>.

Ἡ ἔλλειψις αὐτῆς τῆς διακρίσεως, ὠδήγησε τὸν Παπισμὸ στὸ Filioque, στὸν νομικισμό, στὸν ἠθικισμό, στὴν θεώρησι τοῦ Πάπα ὡς ἐνδι-αμέσου γῆς καὶ οὐρανοῦ, στὴν διπλῆ ἐξουσία του ὡς «ὑπερεπισκόπου» καὶ «βασιλέως-αὐτοκράτορος» κοσμικοῦ κράτους, στὴν ὑποτίμησι τοῦ ὑλικοῦ στοιχείου, στὴν γενικὴ-ὑποχρεωτικὴ ἀγαμία τοῦ Κλήρου, στὸν ραντισμὸ κατὰ τὴν Βάπτισι, στὴν διαφορετικὴ θεολογικὴ θεώρησι τῆς

Ἐνανθρωπήσεως («ἐξιλέωσις») καὶ τοῦ Σταυροῦ («δικανικὴ ἱκανοποίησις»), στὴν ποικιλόμορφη ἐκκοσμίκευσι κλπ.<sup>13</sup>.

Ἡ ἐκ Δυσμῶν αὐτῆ ἐπιδρομῆ, ἀποτελοῦσε οὐσιαστικὰ ἓνα κτύπημα στὴν καρδιὰ τῆς Ἀνατολῆς, στὸν Ἡσυχασμό.

Ἀλλὰ ὁ Ἡσυχασμός, Προνοία Θεοῦ, εἶχε ὑπερασπιστὴ τὴν στιγμὴ τῆς μεγάλης ἀνάγκης τὸν πλέον ἐξοχο ἐκπρόσωπό του, τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ. Ὁ Ἅγιος ἀνέλαβε τὸ βᾶρος τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῆς ἐπιβουλῆς καὶ πρωταγωνίστησε στὴν διὰ ἐκκλησιαστικοῦ παραδοσιακοῦ τρόπου ἐπίλυσι τῆς διαφορᾶς. Ὁ ἀγώνας δὲν ἦταν προσωπικὸς ἢ καιρικὸς. Ἡ Πίστις ἔπρεπε νὰ ὀριοθετηθῆ καὶ νὰ διασφαλισθῆ ἀπὸ κάθε παρόμοια μελλοντικὴ ἐπίθεσι, καὶ ὁ τρόπος ἦταν ὁ γνωστὸς καὶ καθιερωμένος στὴν Ἐκκλησία: διὰ Συνόδου Ἐκκλησιαστικῆς.

## 7. Ἡ ἀναγκαιότης Συνοδικῆς ἀντιμετωπίσεως

**Ἡ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ** Ἐκκλησία, θεωρεῖ ὡς ἀνώτερο κριτήριον ἐκκλησιαστικότητος τὴν Μεγάλῃ Σύνοδο καὶ μάλιστα τὴν Οἰκουμενικὴ, ἢ ὁποία ἀντιμετωπίζει τὰ σοβαρὰ προβλήματα Πίστεως καὶ Τάξεως στὴν Ἐκκλησία, ἰδίως ὅταν ἡ σωτηρία διακυβεύεται. Ἀσχολεῖται δηλαδὴ μὲ ζωτικὰ προβλήματα, τὰ ὁποία ἀφοροῦν ἄμεσα στὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων<sup>14</sup>.

Στὴν προκειμένη περίπτωσι, ἐφ' ὅσον μέσῳ τοῦ Βαρλαάμ καὶ ἐν συνεχείᾳ τῶν ὑποστηρικτῶν καὶ συνεχιστῶν τοῦ Ἀκινδύνου καὶ Γρηγοῶ εἶχαμε σύγκρουσι Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως<sup>15</sup>, μὲ τὴν ἀπόπειρα μεταφορᾶς τῆς δυτικῆς αἰρετικῆς ἀλλοτριώσεως στὴν Ἀνατολή, τὸ καίριον τοῦτο πρόβλημα ἔχρηζε Συνοδικῆς ἀντιμετωπίσεως καὶ μάλιστα διευρυμένης.

Τὸ κύριον θέμα ἦταν δογματικὸ καὶ ἀφοροῦσε ἄμεσα στὴν σωτηρία. Ὅπως οἱ παλαιοὶ αἰρετικοὶ Ἀρειανοὶ μία χιλιετία ἐνωρίτερα ἐπρέσβευαν ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι κτίσμα, ἔτσι καὶ ὁ Βαρλαάμ ἐδίδασκε ὅτι ἡ Ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ εἶναι κτιστή<sup>16</sup>. Τὸ θέμα αὐτὸ ἀποτελοῦσε συνέχεια τῆς περὶ Θελήσεων καὶ Ἐνεργειῶν στὸν Χριστὸ διδασκαλία τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ὅπως ἡ ἀνθρώπινη Φύσις στὸν Χριστὸ εἶχε Θέλησι καὶ Ἐνέργεια κτιστή, ἔτσι καὶ ἡ θεία Φύσις Του εἶχε Θέλησι καὶ Ἐνέργεια Ἄκτιστη.

## 8. Ἡ πρώτη Ἡσυχαστικὴ Σύνοδος τοῦ 1341

**Ἡ ΠΡΩΤΗ** Ἡσυχαστικὴ Σύνοδος<sup>17</sup> συνῆλθε τὴν 10ῃ Ἰουνίου τοῦ 1341 στὸν Ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας στὴν Κωνσταντινούπολι. Συνεκλήθη ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικο Γ' τὸν Παλαιολόγο, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος ὡς Πρόεδρος, καὶ συμμετεῖχαν ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης Καλέκας,

Ἐπίσκοποι, Ἀρχιμανδρίται, Ἡγούμενοι, Συγκλητικοὶ καὶ ἄλλοι ἀξιωματοῦχοι, ὡς καὶ πλῆθος λαοῦ. Οἱ Συνεδριάσεις ἦσαν δημόσιες καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινῆς γνώμης ἔντονο.

Οἱ κατηγορίες τοῦ Βαρλαάμ κατὰ τῶν Ἡσυχαστῶν ἐστράφησαν ἐναντίον τοῦ *Θαβωρίου Φωτὸς* καὶ τῆς *Προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ*. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὡς Ἀγιορείτης Ἱερομόναχος καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἡσυχαστῶν, ὑπερασπίσθηκε τὴν ὀρθὴν δόξα ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων. Τὸ *Φῶς τῆς Μεταμορφώσεως* δὲν ἦταν ὑλικὸ καὶ πεπερασμένο, δὲν ἦταν ἐξωτερικὴ δόξα τοῦ σώματος, ἀλλὰ Δόξα καὶ Λαμπρότητα τῆς ὑποστατικῆς ἐνωμένης μετὰ τὸ σῶμα Θεότητος. Ἐπίσης, δὲν ἦταν Οὐσία Θεοῦ, ἀλλὰ Ἐνέργεια καὶ Χάρις, προσιτὴ καὶ μεθεκτὴ στοὺς ἀξίους. Ἔτσι ἀναγνωρίσθηκε πανηγυρικὰ ἡ «ἀπόρρητος διάκρισις» καὶ «ὑπερφυῆς ἐνωσις» Οὐσίας καὶ Ἐνεργείας στὸν Θεὸ καὶ καταρρίφθηκε ἡ κατηγορία γιὰ δῆθεν διθεΐα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου.

Ἡ δὲ *Προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ* ἔλαβε τὴν Ἀγιογραφικὴ καὶ Πατερικὴ θεμελίωσί της καὶ ἀπορρίφθηκε κάθε κατηγορία ἐναντίον της.

Ὁ Βαρλαάμ εὐρισκόμενος σὲ δυσχερῆ θέσι, ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἐπικαλέσθηκε ἄγνοια, ἀλλὰ ὅπως φάνηκε ἐν συνεχείᾳ, ἐφ' ὅσον ἐζήμισε καὶ πάλι τὸ δηλητήριο τῆς αἰρέσεώς του καὶ κατέφυγε στὴν Ἰταλία, ὅπου ὁ Πάπας τὸν ἐχειροτόνησε ἐπίσκοπο, ἡ μεταμέλειά του ἦταν ὑποκριτικὴ καὶ ἐπίπλαστη.

• **Μετὰ** τὴν φυγὴ τοῦ Βαρλαάμ, τὸν ἀντι-ησυχαστικὸ ἀγῶνα συνέχισε ὁ Γρηγόριος Ἀκίνδυνος, ὁ ὁποῖος ἀμφισβήτησε ὅτι εἶχε λυθῆ τὸ δογματικὸ ζήτημα διακρίσεως Οὐσίας καὶ Ἐνεργείας στὸν Θεό. Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, χρειάσθηκε νὰ συγκληθῆ νέα Σύνοδος<sup>18</sup>, ὡς συνέχεια τῆς προηγουμένης, τὸν Αὐγούστο τοῦ 1341, στὸν Ναὸ καὶ πάλι τῆς Ἁγίας Σοφίας, μετὰ τὴν προεδρία τοῦ Μεγάλου Δομεστίκου Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, προσωρινοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ ἀνηλικίου Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Ε' τοῦ Παλαιολόγου, ἐφ' ὅσον στὸ μεταξύ ὁ Αὐτοκράτορας Ἀνδρόνικος Γ' εἶχε ἀποβιώσει αἰφνιδίως ὀλίγες ἡμέρες μετὰ τὴν προηγουμένη Σύνοδο τοῦ Ἰουνίου. Ἐλαβαν μέρος ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης Καλέκας καὶ ὅσοι συμμετεῖχαν στὴν προηγουμένη Σύνοδο. Ἡ Σύνοδος καταδίκασε τὸν Ἀκίνδυνο καὶ τοὺς ὁμόφρονάς του ὡς ὁμοδόξους τοῦ αἰρετικοῦ Βαρλαάμ.

Κατόπιν αὐτοῦ, συντάχθηκε *Τόμος* τῆς κοινῆς θεωρουμένης Συνόδου τοῦ Ἰουνίου καὶ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1341<sup>19</sup>, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ὁποίου εἶναι ἀφιερωμένο στὸ δογματικὸ ζήτημα τοῦ *Θαβωρίου Φωτὸς* καὶ ἐκφράζει τὶς θέσεις τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ.

• **Ἐνωρίτερα**, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1340, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς γιὰ

νὰ ἐνισχύση τὸν ἐπικείμενον ἀγῶνα τοῦ κατὰ τοῦ Βαρλαάμ, μετέβη ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη στὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ συνέταξε τὸν περίφημον «*Ἁγιο-  
ρειτικὸν Τόμον ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἠσυχασζόντων*», ἓνα κείμενον δογματικόν, τὸ  
ὁποῖο εἶχε ἀποφασιστικὴ σημασία στὴν ἐξέλιξι τῆς διαμάχης, ὡς πρὸς  
τὴν ἐπικράτησι τῶν Ὁρθοδόξων ἀπόψεων. Ἐντὸς αὐτοῦ συνοψίζεται  
ἐξοχα ἡ Ἑσυχαστικὴ Θεολογία<sup>20</sup>.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἅγιος Γρηγόριος, διεκήρυσσε ἐκ τῶν ὑστέρων, «**ὄ τε γὰρ  
Ἁγιορειτικὸς καὶ ὁ Συνοδικὸς Τόμος, ἡ ἡμετέρα ὁμολογία ἐστίν**»<sup>21</sup>.

Μετὰ δὲ τὴν Σύνοδο τοῦ 1341, ἅπαντες οἱ ἐκ τῶν προυχόντων, ἀπο-  
καλοῦσαν τὸν θεῖο Γρηγόριο «*διδάσκαλον εὐσεβείας καὶ κανόνα δογμάτων  
ἱερῶν καὶ στόλον τῆς ὀρθῆς δόξης καὶ πρόμαχον τῆς Ἐκκλησίας*»<sup>22</sup>.

## 9. Ἡ δευτέρα Ἑσυχαστικὴ Σύνοδος τοῦ 1347

**ΤΗΝ** ἐπομένη περίοδο, εἶχαμε ἔκρηξι θλιβεροῦ ἐμφυλίου πολέμου  
στὴν Πολιτεία, μὲ ἀνάμειξι τοῦ Πατριάρχου Ἰωάννου Καλέκα καὶ μία  
ἀνανέωσι τῆς λεγομένης «ἠσυχαστικῆς ἔριδος». Ὁ Πατριάρχης καὶ  
ὁ Ἅγιος Γρηγόριος διεφώνησαν ὡς πρὸς τὶς ἀντιμαχόμενες παρατά-  
ξεις, ὁ Ἀκίνδυνος ἐπανῆλθε στὸ προσκήνιο καὶ ἄρχισε καὶ πάλι ἀντι-  
ησυχαστικὴ δρᾶσι μὲ τὴν κάλυψι τοῦ ἐκπεσόντος πλέον πατριάρχου<sup>23</sup>,  
ὁ δὲ Ἅγιος διακόψας τὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ πατριάρχου, εὐρέθη στὴν  
φυλακὴ (1343) καὶ μάλιστα ὑπέστη δῆθεν ἀφορισμὸν (1344) ἀπὸ τὸν ἀκιν-  
δυνιστὴ πατριάρχη, ὁ ὁποῖος εἶχε καταστῆ πλέον ἄκρως ἐπικίνδυνος καὶ  
πολυκίνδυνος, τὸν ὁποῖον (ἀφορισμὸν) βεβαίως ὁ Ἅγιος δὲν ἔλαβε ὑπ'  
ὄψιν του καὶ τὸν ἐθεώρησε, ὅπως καὶ ἦταν, ἄκυρο κατὰ πάντα.

Ὅμως, ἡ συνεχὴς ἄνοδος τοῦ γοήτρου τοῦ Ἁγίου, ὁ ὁποῖος συνέχισε  
τὸν ἀντι-αιρετικὸν ἀγῶνα κυρίως μὲ συγγραφές, ἀλλὰ καὶ τὴν σύντα-  
ξι ἐξόχων πνευματικῶν ἔργων, οἱ λανθασμένες καὶ ἄλλοπρόσαλλες  
ἐνέργειες τοῦ Λατινόφρονος πατριάρχου καὶ ἡ τροπὴ τῶν πολιτικῶν  
πραγμάτων, ὠδήγησαν στὴν σύγκλησι νέας Συνόδου στὰ Ἀνάκτορα,  
στὴν Κωνσταντινούπολι, στίς 2 Φεβρουαρίου τοῦ 1347<sup>24</sup>. Προηδρεύσε  
ἡ Βασίλισσα Ἄννα Παλαιολογίνα μὲ τὸν ἀνήλικον υἱὸ τῆς Ἰωάννη Ε'  
Παλαιολόγο. Ὁ ὑπόδικος πατριάρχης Ἰωάννης Καλέκας δὲν ἔλαβε  
μέρος, ἀλλὰ συμμετεῖχαν Ἀρχιερεῖς, Συγκλητικοί, ὁ Πρῶτος τοῦ Ἁγίου  
Ὅρους, Μοναχοὶ καὶ ἀνώτεροι κρατικοὶ ὑπάλληλοι. Ὁ Τόμος τοῦ 1341  
ἐπικυρώθηκε, τὰ γραπτὰ τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου Καλέκα ἐξετάστη-  
καν καὶ ἀπεδείχθησαν κακόδοξα καὶ ἔτσι καταδικάσθηκε ὀριστικῶς ὁ  
Ἀκίνδυνος, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος εὐφημίσθηκε, ὁ δὲ κακόδοξος πατριάρχης  
κηρύχθηκε ἔκπτωτος καὶ καθαιρέθηκε γιὰ ἀπόκλισι ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξίαν  
«*πρὸς τὰ κακόδοξα δόγματα τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας, ἐν οἷς καὶ ἡ ἀναγνώ-*





ρισίς τοῦ πρωτείου τοῦ πάπα»<sup>25</sup>, ἐπίσης γιὰ τὴν ἄδικη καταδίκη τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου, ὡς καὶ γιὰ τὸ ὅτι χειροτόνησε κληρικὸν τὸν αἰρετικὸ Ἄκινδυνο<sup>26</sup>. Ἡ Σύνοδος εἶχε καὶ ἄλλες Συνεδριάσεις καὶ ἐξέδωσε *Τόμο*<sup>27</sup>, τὸν ὁποῖον ὑπέγραψαν συνολικὰ τριάντα Ἐπίσκοποι.

Πατριάρχης χειροτονήθηκε ὁ Ἡσυχαστὴς Ἰσιδώρος Βουχεράς, ὁ δὲ Ἅγιος ἐκλέχθηκε Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης.

• **Παρά** τὸν θρίαμβο αὐτὸ τῆς Ἀληθοῦς Πίστεως, ὑπῆρξε μεγάλη ἀντίδρασις ἀπὸ πολλοὺς ἐπισκόπους, καὶ ὡς φαίνεται κήρυξις σχίσματος. Διότι, 22 τουλάχιστον

ἀντιδραστικοὶ ἄρχιερεῖς, συνεκάλεσαν ἀντισύνοδο κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1347 καὶ ἐξέδωσαν *Τόμο* κατὰ τῶν «Παλαμιτῶν», προέβησαν δὲ καὶ σὲ δῆθεν καθαιρέσεις τοῦ Πατριάρχου Ἰσιδώρου καὶ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Θεσσαλονίκης, ὡς «ἀρχηγοῦ κακοδοξίας»<sup>28</sup>!

## 10. Ἡ τρίτη Μεγάλη Ἡσυχαστικὴ Σύνοδος τοῦ 1351

**META** τὸν θάνατο τοῦ Ἄκινδύνου καὶ τοῦ πρώην πατριάρχου Ἰωάννου Καλέκα, τὴν σκυτάλη τοῦ ἀντι-ησυχαστικοῦ ἀγῶνος παρέλαβε ὁ πολυμερὴς λόγιος Νικηφόρος Γρηγοράς, ὁ ὁποῖος ἤδη ἀπὸ τοῦ 1346 ἄρχισε νὰ γράφῃ ἀντιρρητικὸς λόγους κατὰ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ. Μετὰ μάλιστα τὴν Κοίμησι τοῦ Ἁγίου Πατριάρχου Ἰσιδώρου καὶ τὴν ἀνάρρησι τοῦ ἐπίσης Ἡσυχαστοῦ Ἁγιορείτου Καλλίστου (1350), ὁ ὁποῖος εἶχε προστριβῆς μὲ τοὺς Ἄκινδυνιστές, κρίθηκε ὅτι χάριν τῆς εἰρηνεύσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἀπαιτεῖτο νέα Σύνοδος, γιὰ ὀριστικὴν κατάπαυσι τῆς διαμάχης.

Ἡ τρίτη Ἡσυχαστικὴ «θεία καὶ ἱερὰ Σύνοδος»<sup>29</sup> συνεκλήθη στὶς 28 Μαΐου τοῦ 1351 στὰ Ἀνάκτορα τῶν Βλαχερνῶν στὴν Κωνσταντινούπολι ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Ἰωάννη Καντακουζηνὸ καὶ τὸν Πατριάρχη Ἅγιο Κάλλιστο. Αὐτὴ ὑπερέβαινε τὶς προηγούμενες δύο σὲ ἀριθμὸ συμμετεχόντων Ἀρχιερέων, ὡς καὶ λογίων καὶ σοφῶν ἀνδρῶν. Συμμετείχαν 32 Ἐπίσκοποι, βεβαίως καὶ ὁ Θεσσαλονίκης Γρηγόριος, ἐπιφανῆ μέλη τῆς Αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, μέλη τῆς Συγκλήτου, Ἄρχοντες, Ἡγούμενοι, Ἀρχιμανδρίτες, Ἱερεῖς, Μοναχοὶ καὶ λαϊκοί. Ἡ ἀντίπαλη παράταξις τοῦ Νικηφόρου Γρηγοῦ περιελάμβανε τοὺς καθαιρεθέντας ἀπὸ τὴν Σύνοδο τοῦ 1347 μητροπολίτας Ἐφέσου Ματθαῖο καὶ Γάνου

Ἰωσήφ καὶ ἄλλους κληρικούς, στοὺς ὁποίους προσετέθη καὶ ὁ μητροπολίτης Τύρου Ἀρσένιος, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας.

Οἱ ἀντι-ησυχαστὲς ἀρχικῶς ἐξέφρασαν τὴν ἀντίδρασί τους γιὰ τὴν προσθήκη ἡσυχαστικῶν ἐκφράσεων στὴν ὁμολογία Πίστεως τῶν νεοχειροτονουμένων Ἀρχιερέων καὶ γιὰ ὠρισμένες ἐκφράσεις στὰ Ἀντιρρητικά ἔργα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ,

ἀλλὰ ἀντιμετωπίσθησαν καταλλήλως. Στὴν δεύτερη Συνεδρίασι, ὁ Ἅγιος ἐπὶ κατηγοριῶν ἐναντίον του κατέθεσε **Ὁμολογία Πίστεως** τῆς ἀκριβοῦς δογματικῆς τοποθετήσεώς του, ἡ ὁποία ἐπιδοκιμάσθηκε. Στὶς ἐπόμενες ἐπίσης δύο Συνεδριάσεις, ἡ Ἀλήθεια διέλαμψε, οἱ *Τόμοι* τῶν Συνόδων τοῦ 1341 καὶ 1347 ἀπέδειξαν τὴν κακοδοξία καὶ καταδίκη τῶν ἀντι-ησυχαστῶν καὶ σὲ μία τελευταία πέμπτη Συνεδρίασι συνεζητήθησαν καὶ ἀπαντήθησαν ἐπιγραμματικῶς καὶ ὀρθοδόξως σὲ ἕξι δογματικὰ «Κεφάλαια» τὰ ἐρωτήματα τῶν ἀντιπάλων, τὰ ὁποία συνοψίζονται ὡς ἑξῆς:

**1.** Ὑπάρχει διάκρισις μεταξὺ θείας οὐσίας καὶ θείας ἐνεργείας. Διαφέρουν μεταξύ τους σ' αὐτό, ὅτι ἡ μὲν θεία ἐνέργεια μετέχεται καὶ διαμερίζεται ἀμερίστως καὶ ὀνομάζεται καὶ κάπως κατανοεῖται ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματά της, ἂν καὶ ἀμυδρῶς, ἐνῶ ἡ θεία οὐσία εἶναι ἀμέθεκτος καὶ ἀμέριστος καὶ ἀνώνυμος, δηλαδὴ ἐντελῶς ὑπερώνυμος καὶ ἀκατάληπτος.

**2.** Ἡ θεία ἐνέργεια εἶναι ἄκτιστος.

**3.** Αὐτὸ δὲν προκαλεῖ στὸν Θεὸ καμμία σύνθεσι.

**4.** Ἡ θεία καὶ ἄκτιστος ἐνέργεια ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς ἁγίους Θεότης.

**5.** Γνωρίζομε ὅτι ἡ θεία οὐσία καὶ ἡ θεία φυσικὴ ἐνέργεια εἶναι ἀχώριστες.

Διότι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχη ἐνέργεια χωριστὰ ἀπὸ τὴν οὐσία στὴν ὁποία ἀνήκει.

**6.** Τὸ φῶς τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου εἶναι ἄκτιστο»<sup>30</sup>.

Ἡ Σύνοδος ἐπεκύρωσε τοὺς *Τόμους* τῶν Συνόδων τοῦ 1341 καὶ 1347, ἀναθεμάτισε τοὺς Βαρλαᾶμ καὶ Ἀκίνδυνο καὶ ἀπέκοψε τῆς Ἐκκλησίας τοὺς ὁμόφρονάς των, ἐπιβάλλουσα στοὺς κοινωνοῦντας ἐν γνώσει μὲ τοὺς αἰρετικούς ἐπίσης τὸ ἀνάθεμα καὶ θεωροῦσα τοὺς κληρικούς ἐξ αὐτῶν ἐστερημένους παντελῶς «πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας». Τοὺς Κληρικούς ὁμως ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μετενόησαν καὶ ἐδήλωσαν ὅτι εἶχαν



παρασυρθῆ ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς, τοὺς δέχθηκε στὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία χωρὶς νὰ θίξη τὴν ἱερωσύνη τους<sup>31</sup>.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Συνόδου, συντάχθηκε *Τόμος*, ὁ ὁποῖος ὑπογράφηκε ἐν τέλει ἀπὸ τρεῖς Αὐτοκράτορες, τρεῖς Πατριάρχες, καὶ ἀπὸ 50 καὶ πλέον Ἀρχιερεῖς<sup>32</sup>.

• **Ἡ δὲ Ἑσυχαστικὴ** διδασκαλία περιελήφθη στὸ *Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας*, τὸ ὁποῖο ἀναγινώσκεται τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐκάστου ἔτους. Οἱ κύριες δογματικὲς θέσεις, οἱ ὁποῖες περιέχονται στὸν *Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας* καὶ ἐκφράζουν τὴν Πατερικὴ διδασκαλία τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

**α.** *Τὸ φῶς ποὺ ἔλαμψε κατὰ τὴ μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου δὲν εἶναι οὔτε κτίσμα οὔτε οὐσία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἄκτιστη καὶ φυσικὴ χάρις καὶ ἔλλαμψη καὶ ἐνέργεια “ἐξ αὐτῆς τῆς θείας οὐσίας ἀχωρίστως ἀεὶ προϊοῦσα” (πρῶτος ἀναθεματισμός).*

**β.** *Ὅπως ὑπάρχει στὸ Θεὸ ἀσύγχυτη ἔνωση οὐσίας καὶ ἐνεργείας, ἔτσι ὑπάρχει καὶ ἀδιάστατη διαφορὰ, ἡ ὁποία συνίσταται κυρίως στὸ ὅτι ἡ οὐσία εἶναι ἀμέθεκτη, ἐνῶ ἡ ἐνέργεια εἶναι μεθεκτὴ (δεύτερος ἀναθεματισμός).*

**γ.** *Οἱ φυσικὲς ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄκτιστες, διότι ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι κάθε φυσικὴ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ εἶναι κτιστή, ὀδηγεῖ στὸ ἀναγκαστικὸ συμπέρασμα ὅτι καὶ ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ εἶναι κτιστή (τρίτος ἀναθεματισμός).*

**δ.** *Ἡ θεοπρεπὴς διάκριση οὐσίας καὶ ἐνεργείας δὲν εἰσάγει καμιά ἔννοια σύνθεσης στὸ Θεὸ καὶ δὲν καταστρέφει τὴ θεία ἀπλότητα, διότι ἡ ἐνέργεια εἶναι προῖὸν τῆς φύσεως (τέταρτος ἀναθεματισμός).*

**ε.** *Ὁ ὅρος “θεότης” ἀποδίδεται ὄχι μόνον στὴ θεία φύση, ἀλλὰ καὶ στὴ θεία ἐνέργεια, χωρὶς μ’ αὐτὸ νὰ καταστρέφεται ἡ μία θεότητα τῆς Ἁγίας Τριάδος (πέμπτος ἀναθεματισμός).*

**στ.** *Οἱ ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἡ θεία οὐσία εἶναι μεθεκτὴ, περιπίπτουν στὴν αἵρεση τοῦ Μασσαλιανισμοῦ. Κατὰ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀμέθεκτη, ἐνῶ ἡ ἐνέργεια εἶναι μεθεκτὴ (ἔκτος ἀναθεματισμός).*

Σὲ κάθε μία ἀπὸ τὶς παραπάνω θέσεις τονίζεται ὅτι αὐτὴ ἡ διδασκαλία εἶναι σύμφωνη μὲ τὴ θεόπνευστη θεολογία τῶν ἁγίων καὶ τὸ φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας<sup>33</sup>.

## 11. Ἡ Σύνοδος τοῦ 1351 εἶναι Σύνοδος Οἰκουμενικὴ

**ΣΕ** σχετικὰ πρόσφατο κείμενό του, μητροπολίτης τῆς Καινοτόμου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀντιμετωπίζων τὸ ἐπώδυνο φαινόμενο «κυφορομένης αἱρέσεως» στὴν [Καινοτόμο] Ἐκκλησία, τίθεται ὑπὲρ τῆς θεωρήσεως τῆς Συνόδου τοῦ 1351 ὡς Θ’ Οἰκουμενικῆς<sup>34</sup>, διότι

– **συμπεριελήφθησαν** σὲ Αὐτὴν καὶ οἱ *Τόμοι* τῶν προηγουμένων Ἑσ-

χαστικῶν Συνόδων τοῦ 1341 καὶ 1347 καὶ ἔτσι δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ἀπὸ κοινοῦ ὡς μία Σύνοδος, καταδικάσασα τοὺς αἰρετικούς Βαρλαάμ, Ἀκίνδυνο καὶ Γρηγοῤᾤ, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς·

– **θεωροῦσε** ἑαυτὴν συνέχεια τῶν προηγουμένων Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ μάλιστα τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς·

– **κατέγραψε** τὶς ἀπόψεις τῶν ἀνωτέρω αἰρετικῶν, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὴν ἄκτιστη Ἐνέργεια καὶ τὴν μέθεξι Αὐτῆς ἀπὸ τοὺς Ἁγίους καὶ ἀπέδειξε τὸν αἰρετικὸ χαρακτήρα τους, ἀνακηρύσσουσα τὸν Ἡσυχασμὸ ὡς προϋπόθεσι μεθεξέως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ γνήσιας λειτουργικῆς θείας ἐμπειρίας·

– **τεκμηρίωσε** τὴν Ἡσυχαστικὴ Θεολογία στὰ κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τέλος

– **ἐπικύρωσε** τὰ δίκαια ἀναθέματα κατὰ τῶν αἰρετικῶν, ἐφ’ ὅσον δὲν μετενόησαν, τοὺς δὲ ὁμόφρονάς τους θεώρησε ὡς «ἀποκηρύκτους τε καὶ ἀποβλήτους τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας».

Ἔχει δὲ ἐκφρασθῆ καὶ ἄλλοτε ἢ σοβαρὰ ἄποψις, ὅτι ἡ Σύνοδος τοῦ 1351

«ἀξίζει νὰ συναριθμηθῆ εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων δὲν ὑστερεῖ εἰς τίποτε ὡς πρὸς τὴν σωτηριολογικὴν σημασίαν τῆς θεολογίας της. Ἡ Σύνοδος αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ἀπόδειξιν τῆς συνεχείας τῆς συνοδικότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς ζώσης ἐμπειρίας καὶ θεολογίας περὶ τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας»<sup>35</sup>.

Ἡ ὑποστήριξις περὶ τῆς Θ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐξεφράσθη ἤδη ἀπὸ τοῦ ΙΔ΄-ΙΕ΄ αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ρόδου Νείλου (ειδικῶς περὶ τῆς Συνόδου τοῦ 1341)<sup>36</sup>, στὰ δὲ νεώτερα χρόνια ὑποστήριξαν καὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἄποψιν αὕτη μεγάλοι Θεολόγοι, ὅπως ὁ μακαρίτης Καθηγητὴς Δογματικῆς π. Ἰωάννης Ρωμανίδης καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν σκέψιν του π. Γεώργιος Μεταλληνὸς καὶ π. Ἱερόθεος Βλάχος (νῦν μητροπολίτης Ναυπάκτου), ὁ π. Ἀθανάσιος Γιέβτις (νῦν ἐπίσκοπος) κ.ἄ.

Ἐφ’ ὅσον οἱ Σύνοδοι αὐτὲς συνεκλήθησαν μὲ διαταγή, παρουσία καὶ συμμετοχὴ Αὐτοκρατόρων, ἀσχολήθηκαν μὲ θέματα δογματικὰ καὶ ὄχι κανονιστικά, ἀφορῶντα ἄμεσα στὴν σωτηρία καὶ ὄχι θεωρητικά, προσετέθησαν μάλιστα τὰ συμπεράσματά τους στὸ *Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας* καὶ διεκήρυξαν κατὰ τρόπον δεσμευτικὸ τὶς ἀποφάσεις τους γιὰ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο ἐπιδοκίμασε αὐτὲς, **ἐμπεριέχουν σαφέστατα τὸν χαρακτήρα τῆς οἰκουμενικότητος**<sup>37</sup>.

## 12. Ἡ ἀνάγκη διακηρύξεως τῆς Θ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου

**Ο ΑΙΩΝΑΣ** πὸν παρήλθε, ἦταν ὁ αἰώνας τῆς οἰκουμενιστικῆς αἰχμαλωσίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὰ οἰκουμενιστικὰ δεσμά, τὰ ὁποῖα ἐχαλκεύθησαν μετὰ μάλιστα τὴν Β' Βατικανὴ Σύνοδο πρὸ 50ετίας καὶ τὸν ἔκδηλο φιλοπαπισμὸ τῶν ἡγητόρων τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἔγιναν ἰδιαίτερος συνθλιπτικά. Ὁ λόγος γιὰ διακήρυξι τῆς Η' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου καὶ τῆς Θ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπὶ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ εἶναι ἄκρως ἐπίκαιρος, εἶναι σαφῶς *Θέλημα Θεοῦ*, μόνον ὅμως γιὰ ὅσους ποθοῦν τὴν λύτρωσι ἀπὸ τὰ συνθλιπτικά αὐτὰ δεσμά. Ἡ καταδίκη τῶν «λατινιζόντων» ἀντι-ησυχαστῶν τοῦ ΙΔ' αἰ. στρέφεται ἐν γένει κατὰ τῶν Λατινοφρόνων καὶ κατὰ τῆς «Λατινικῆς Ἐκκλησίας»<sup>38</sup>, ἡ ὁποία διακρατεῖ μέχρι σήμερα τὶς Βαρλααμιτικὲς καὶ λοιπὲς ἀντι-ησυχαστικὲς διδασκαλίαι, ὡς καὶ ὅλες τὶς πλάνες καὶ αἱρέσεις πὸν σχετίζονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα πρὸς αὐτέες.

Ἡ νίκη κατὰ τοῦ Βαρλαάμ ἦταν νίκη κατὰ τῆς Δύσεως, τὴν ὁποίαν ἐκπροσωποῦσε ἐκεῖνος, καὶ κατὰ τοῦ Λατινισμοῦ, ἡ δὲ καταδίκη τοῦ Βαρλαάμ ἦταν καταδίκη «κατ' αὐτῆς τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας», ἡ ὁποία ἀναθεματίζεται καὶ ἀπὸ τὸ *Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας*<sup>39</sup>.

Ὅμως, ἐδῶ ἔγκειται ἡ τραγικότητα τῆς σήμερον:

Οἱ Οἰκουμενισταὶ καὶ Λατινόφρονες πατριάρχαι, ἀρχιερεῖς, κληρικοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἀκόλουθοι αὐτῶν, προσπαθοῦν διὰ συνόδου, τῆς ἀπὸ 50ετίας προετοιμαζομένης καὶ ὡς «Ἀγίας» καὶ «Μεγάλης» ὑπ' αὐτῶν χαρακτηριζομένης, νὰ ἐπιβάλουν καὶ ἐπευλογήσουν/καθιερώσουν τὰ θανατηφόρα ἐκκλησιολογικῶς οἰκουμενιστικὰ ἀνοίγματα καὶ «ἐπιτεύγματα» τους· καὶ ὄχι μόνον δὲν διανοοῦνται νὰ καταδικάσουν τὶς «Ἀδελφὲς Ἐκκλησίαις» τους τῆς αἰρετικῆς Δύσεως, ἀλλ' ὅλως ἀντιθέτως ἐπιθυμοῦν τὴν ἐπίσημη ἀναγνώρισι καὶ ἀμνήστευσί τους, καὶ τὴν παραδοχὴ καὶ ἀποδοχὴ γενικὰ τοῦ ἀλλοτριωμένου καὶ αἰρετικοῦ χριστιανισμοῦ ὡς ἀθηντικοῦ!

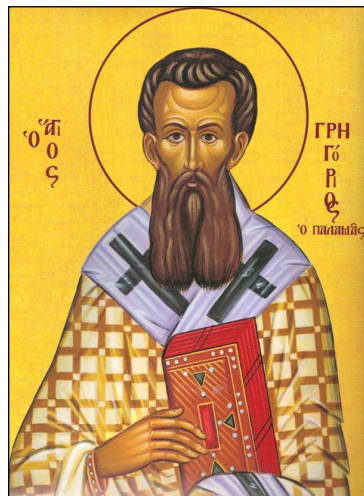
Ἐκ τούτου, εἶναι σαφὲς ὅτι ἀπωλέσθησαν ἀπὸ τοὺς φύσει καὶ θέσει ὑπευθύνους διαχειριστὰς καὶ οἰκονόμους τῶν πραγμάτων καὶ θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας, τὰ *ἀθηντικὰ κριτήρια τῆς Ἀληθείας*, δηλαδὴ τὰ *Ἠσυχαστικά*, καὶ ἔτσι συναπωλέσθηκε ἡ αἴσθησις ἀναγνωρίσεως τῆς ἀληθινῆς ἀγιότητος καὶ σωτηρίας, δηλαδὴ τῆς γνησίας Χάριτος, ἀπὸ τὴν νόθα τοιαύτη, τὴν πλανερὴ καὶ σφαλερὴ! Εἶναι βέβαιον ὅτι γιὰ τὸν σκοτασμὸ αὐτὸ τῶν ψυχῶν τῶν συγχρόνων «πατέρων», εὐθύνεται ἡ *ἔλλειψις ταυτότητος βιώματος* πρὸς τοὺς Ἁγίους Πατέρας τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπηρεασμὸς ἀπὸ τὸν συγχρωτισμὸ μὲ τοὺς πολυποικίλους αἰρετικούς, ὡς καὶ ὁ σύγχρονος ἐκκοσμιευμένος τρόπος ζωῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι

ἄκρως ἀντι-ησυχαστικός. Ὅποτε, οἱ σύγχρονοι ποιμένες τῆς ὀρθοδοξίας ἀντὶ νὰ ἀντλήσουν ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου καὶ νὰ διέλθουν τὴν καθαρτικὴ ὁδὸ τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ὑπακοῆς, ὡς ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων γιὰ ὄντως εὐχαριστιακὴ μετοχὴ καὶ ἐμπειρία, ὥστε νὰ λάβουν Φῶς ἐκ Φωτός, καὶ νὰ μεταδώσουν αὐτὸ στοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ καθημένους, ἐτράπησαν ἀλλοῦ γιὰ *ψευδο-φωτισμό*: ἐκεῖ, ὅπου δὲν ἐκπέμπεται τὸ θεῖον καὶ ἰλαρὸν Φῶς τῆς Ἀληθείας, ἀλλὰ τὸ σκότος τῆς αἰρέσεως καὶ τῆς πλάνης τῆς αὐταρεσκείας, τῆς λογικοκρατίας καὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, δηλαδὴ τοῦ Βαρλααμισμού, τοῦ κυρίου αὐτοῦ *ιδιώματος* τοῦ Λατινισμού καὶ ὄλων τῶν ἐξ αὐτοῦ πλανῶν, ὧν τὸ ὄνομα «λεγεῶν»...

Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς θλιβεραῦς διαπιστώσεως, ἔχει ὀρθῶς ἐπισημανθῆ, ὅτι ὁποιαδήποτε Σύνοδος -ἢ ὅποια θὰ ἤθελε νὰ χαρακτηρίζεται καὶ νὰ εἶναι ὄντως Πανορθόδοξος-, δὲν διακηρύξει πρωτίστως τὶς Η' καὶ Θ' Οἰκουμενικὲς Συνόδους, θὰ εἶναι καὶ θὰ χαρακτηρίζεται κατὰ τοῦτο ὡς **Ψευδοσύνοδος**<sup>40</sup>! Διότι, οἱ Σύνοδοι αὐτὲς ἀποτρέπουν τὸν σχετικισμό, τὴν πλάνη, τὴν ἐκκοσμίκευσι καὶ τὸν Οἰκουμενισμό, προτείνουν δὲ καὶ διδάσκουν τὴν Ἀληθινὴ Ἐνότητα, Κοινωνία καὶ Σωτηρία στὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ Σῶμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Ἐνὸς καὶ Μοναδικοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐπάρχει σήμερα μεγάλη σύγχυσις καὶ ἐκτροπὴ στὶς διαχριστιανικὲς καὶ διαθρησκευτικὲς σχέσεις τοῦ πανθομολογουμένως συγκρητιστικοῦ Οἰκουμενισμού. Ὁ παναιρετικὸς Παπισμὸς, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν οἰκτρὰ ἀμετανόητο Πάπα, διεκδικεῖ νὰ ἀποτελῆ τὸ ἐνοποιητικὸ κέντρο μιᾶς παγκοσμιοποιημένης θρησκείας ἐνὸς παγκοσμιοποιουμένου κόσμου.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἐν προκειμένῳ, ἐμπνέει διάθεσι *ὁμολογίας*, ἀλλὰ καὶ *μαρτυρίου*. Καλεῖ σὲ μετάνοια, ὄχι σὲ ἐπανάπαυσι. Βεβαίως καὶ δὲν μᾶς προτείνει ἓνα αὐτάρεσκο-ναρκισσιστικὸ κλείσιμο στὸ ἐγὼ μας, προσωπικῶς καὶ ἐκκλησιαστικῶς. Ἀλλά, μᾶς παραδίδει τὴν μέθοδο γιὰ τὴν ἀπόθεσι τῶν παθῶν καὶ τὴν ἀνακάλυψι τῆς κρυμμένης Χάριτος ἐντὸς ἡμῶν, πρὸς ἐπίτευξιν ἀληθοῦς κοινωνίας, ἐκκλησιαστικῶς δὲ μᾶς προτρέπει σὲ παραδοσιακὴ καὶ δημιουργικὴ *ἐπανεκφρασι* τῆς Πίστεως, ἀναλόγως τῶν προκλήσεων καὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ σήμερα, **ὄχι ὁμῶς σὲ ἐπανερμηνεία ἢ νοθεία Αὐτῆς.**



Τὸ μόνο βέβαιο πάντως εἶναι, ὅτι **μὴ μετανοοῦντες καὶ μὴ κεκαθαρμένοι ἄνθρωποι, δὲν εἶναι δυνατόν -δὲν ἔχουν εὐλογία, νὰ ἐπιφέρουν καλὰ καὶ ἀγαθὰ στὴν Ἐκκλησία!**

Ἐπίσης, ὁ Ἅγιος μᾶς ὑποδεικνύει τὴν *Συνοδικὴ ὁδὸ*, ὡς τὴν μόνη ἀρμοδίᾳ πρὸς τελεσίδικον ἐπίλυσιν τῶν ἀντιλεγομένων ζητημάτων καὶ μάλιστα τῶν ἑτεροδιδασκαλιῶν στὴν Ἐκκλησία. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου μαρτυρεῖται καὶ ὁμολογεῖται ἡ Ἀλήθεια, βάσει τοῦ κριτηρίου τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως, καὶ καλοῦνται οἱ ἐκτρεπόμενοι σὲ μετάνοια, ἢ ἐκκόπτονται ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ καταπαύσῃ ὁ σάλος καὶ νὰ εἰρηνεύσῃ τὸ ἐκκλησιαστικὸ πλήρωμα, ἢ δὲ Πίστις νὰ ὀριοθετηθῇ καὶ ἡ Ἀγάπη τῆς Ἀληθείας νὰ διαλάμψῃ καὶ νὰ θριαμβεύσῃ.

Εἴθε τὰ ὑγιῆ *ἡσυχαστικὰ κριτήρια* νὰ μὴ ἀπωλεσθοῦν ἀπὸ ὅσους τουλάχιστον ἐκπροσωποῦν τὴν *Συνείδησι τῆς Ἐκκλησίας* στὴν μεγάλη σύγχρονη ἀποστασία, ἀλλὰ νὰ ἀποτελέσουν τὴν *βάσι* γιὰ τὶς ἀναμενόμενες διακηρύξεις τῶν Η΄ καὶ Θ΄ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, γιὰ τὴν μαρτυρία τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ἐλπίδος καὶ τὴν καταδίκη κάθε ἑτεροδιδασκαλίας. Ἀμήν!

*Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης*

*Φυλὴ Ἀττικῆς*

*Νοέμβριος 2012*

1. Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς Πατέρας τῆς Θ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου*, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου, 2009, σελ. 10.
2. Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, *«Τὸ Μήνυμα τῆς Διδασκαλίας τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ εἰς τὴν Ἐποχὴν μας»* (Μάιος 2010), βλ. [www.impantokratoros.gr/grigorios-palamas-metallinos.el.aspx](http://www.impantokratoros.gr/grigorios-palamas-metallinos.el.aspx)
3. Αὐτόθι.
4. Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς...*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 21.
5. Ἐπισκόπου Ὁρεῶν Κυπριανοῦ, Ἀναπληρωτοῦ Προέδρου, *«Ὁ Μέγος Φῶτιος καὶ ἡ Ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος – Πατερικὴ Συνοδικότης καὶ Παπισμὸς»*, στὸ περιοδ. *«Ὁρθόδοξος Ἔνστασις καὶ Μαρτυρία»*, Περ. Γ', Ἀριθ. 5/Δεκέμβριος 2011, σσ. 40-48.
6. Περὶ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ ἐγράφησαν πολλὰ ἔργα· ἐνδεικτικῶς, βλ. Παναγιώτου Κ. Χρήστου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, *Ὁ Κῆρυξ τῆς Χάριτος καὶ τοῦ Φωτός*, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ Κουφαλίων Θεσσαλονίκης, 1984, σσ. 146, καὶ Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου, *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, ἔκδ. β', Ἅγιον Ὅρος – Θεσσαλονίκη 1984, σσ. 290.
7. Ἐπισκόπου Γαρδικίου Κλήμεντος, *«Οἱ Ἅγιοι Τρεῖς Νέοι Ἱεράρχαι ὡς νέοι Προφήται τῆς Χάριτος»*, στὸ περιοδ. *«Ὁρθόδοξος Ἔνστασις καὶ Μαρτυρία»*, Περ. Γ', Ἀριθ. 4/ Δεκέμβριος 2010, σσ. 55-58.
8. Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ἱεροθέου, *«Μία κυνοφορούμενη αἴρεσις στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία»*, βλ. [www.romfea.gr](http://www.romfea.gr) (Τετάρτη, 13 Ἰουλίου 2011). Περὶ τοῦ Ἡσυχασμοῦ, βλ. ἐνδεικτικὰ κείμενο τοῦ ἰδίου συγγραφέως: [www.paterikiorthodoxia.com/2012/05/663.html](http://www.paterikiorthodoxia.com/2012/05/663.html)
9. Βλ. Ἰωάν. ιδ' 23: *«ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν»*.
10. Βλ. Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, *«Τὸ “Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας”»*, στὸ *Ἐκκλησία καὶ ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα*, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας), Λεβάδεια 1990, σελ. 270.
11. Γενικά, οἱ ἀντι-ησυχαστὲς «ἐπίστευον ὅτι μόνον ἡ φυσικὴ γνῶσις τῶν ὄντων ὀδηγεῖ εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι αὕτη λειτουργεῖ ὡς ὄργανον ἀπαραίτητον εἰς τὴν λύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου» (*Χαραλάμπους Γ. Σωτηροπούλου, «Οἱ καταδικασθέντες αἵρετικοὶ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Συνόδων πολέμοι τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ»*, στὸν Τόμο *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στὴν Ἱστορία καὶ τὸ Παρόν*, ἔκδ. Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς Βατοπαιδίου, Ἅγιον Ὅρος 2000, σελ. 575).
12. Βλ. Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, *«Τὸ Μήνυμα τῆς Διδασκαλίας...»*, ἐνθ' ἄνωτ.
13. Αὐτόθι.
14. Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς...*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 13-14· ἐπίσης, Ἀθανασίου Γέβτιτς, *«Παράδοσις καὶ Ἀνανέωσις ἐν τῷ θεσμῷ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων»*, στὸ *Χριστὸς Ἀρχὴ καὶ Ἔλος*, ἔκδ. Ἰδρύματος Γουλιανδρῆ-Χόρν, Ἀθήνα 1983, σσ. 149-199.
15. Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, *Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς...*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 18. Ἐπίσης, Χρήστου Γιανναρά, *Ὁρθοδοξία καὶ Δύση στὴ Νεώτερη Ἑλλάδα*, ἔκδ. Δόμος, Ἀθήνα 1996, σελ. 79.
16. Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, *«Τὸ “Συνοδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας”»*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 258.
17. Βλ. Βενιζέλος Χριστοφορίδης, *Οἱ Ἡσυχαστικὲς Ἐριδες κατὰ τὸν ἸΔ' αἰῶνα*, ἔκδ. «Παρατηρητὴς», Θεσσαλονίκη 1993, σελ. 49-56.



18. Αὐτόθι, σελ. 56-60.
19. Βλ. Ἰωάννου Καρμίρη, *Τὰ Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τ. Ι, ἐν Ἀθήναις 1960, σελ. 354-366.
20. Βλ. Βενιζέλος Χριστοφορίδης, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 43· ἀνάλυσι αὐτοῦ βλ. *Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 152-162.
21. Βλ. Βενιζέλος Χριστοφορίδης, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 63 («*Ἀναίρεσις Γράμματος Καλέκα*», 45, Συγγράμματα, Β', σελ. 621).
22. Βλ. Βενιζέλος Χριστοφορίδης, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 66 (PG 151, στλ. 600Α).
23. Σὲ πρόσφατο ἄρθρο του («*Διαστρεβλώσεις θέσεων τοῦ ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως, Ἀρσενίου Καππαδόκου καὶ Γρηγορίου Παλαμᾶ ἀπὸ τοὺς Οἰκουμενιστὲς καὶ τοὺς Ἀποτειχισμένους Ζηλωτῆς*», 19.11.2012, Ἰστολόγιο «Ἀκτίνες»), ὁ πρωτ. Ἄγγελος Ἀγγελακόπουλος ἐκ Πειραιῶς, σκιαμαχῶν κατὰ τῶν συνεπῶν Ἀντι-οικουμενιστῶν καὶ ὑποθέτων λανθασμένως ὅτι αὐτοὶ ὑποστήριξαν τὸ ἀνιστόρητον, ὅτι ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς διέκοψε κοινωνία μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ἰωάννου Καλέκα πρὸ τῆς Συνόδου τοῦ 1341, προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν συνέβη οὕτως! Καὶ βεβαίως ὁ Ἅγιος Γρηγόριος δὲν διέκοψε τὸ μνημόσυνο τοῦ Πατριάρχου πρὸ τῆς Συνόδου, διότι τέτοιο θέμα δὲν ὑφίστατο. Ὁ Πατριάρχης ἀκόμη ὠρθοφρονοῦσε καὶ προέστη τῆς Συνόδου τοῦ 1341 στὶς δύο φάσεις της (Ἰουνίου καὶ Αὐγούστου). Ὅμως, ἤδη στὴν Σύνοδο τοῦ Αὐγούστου ὁ Πατριάρχης ἐνεφάνισε κάποια ὑποχωρητικότητα καὶ κατώρθωσε νὰ ἐπιβάλῃ ὅπως ὁ Ἀκίνδυνος μὴ καταδικασθῇ ἀνοικτὰ-ὀνομαστικά, ἐπίσης δὲ συνέταξε μετὰ τοῦ Ἁγίου τὸν *Τόμο* τῆς Συνόδου, προκειμένου νὰ συμπεριλάβῃ σὲ ὠρισμένα τμήματα δική του θεώρησι (βλ. τὰ σχετικὰ στὸ *Βενιζέλος Χριστοφορίδης*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 61-63). Ὅταν ἀργότερα, μετὰ τὴν ἔναρξι τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ὁ πατριάρχης γιὰ ἐκπλήρωσι τῶν πολιτικῶν φιλοδοξιῶν του ἔλαβε ὡς σύμμαχό του τὸν Ἀκίνδυνο (βλ. αὐτόθι, σελ. 72), τότε ὁ Ἅγιος διέκοψε τὴν κοινωνία μετ' αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον κατέστη πλέον ἀκοινωνήτος-πεπτωκός, **χωρὶς ἀκόμη ὁ πατριάρχης νὰ ἔξη κριθῆ καὶ κατακριθῆ ἀπὸ Σύνοδο.** *Αὐτὸ εἶναι τὸ σημαντικό καὶ οὐσιώδες, καὶ ὄχι τὸ ὑποστηριζόμενο λανθασμένως ὑπὸ τοῦ π.Α.Α., ὅτι ἤθην «ἡ ἀποτείχιση τοῦ Ἁγίου δὲν ἔγινε πρὸ συνοδικῆς κρίσεως, ἀλλὰ μὲ βάση τὶς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου» (τοῦ 1341).* Ἐφ' ὅσον ὁ πατριάρχης παλινδρόμησε, ὁ Ἅγιος ἦταν ἀπολύτως φυσικὸ καὶ ἀναμενόμενο νὰ τοῦ τὸ καταλογίσῃ, γιὰ νὰ ἀποδειχθῇ πασιφανῶς ἡ ἀσυνέπεια καὶ ἡ αὐτοκαταδίκη του. Τὸ ὅτι ὅμως ὁ Ἅγιος τονίζει τὸ γεγονὸς τοῦτο, σημαίνει ἄρα γε ὅτι ἐὰν δὲν προηγεῖτο ἡ Σύνοδος τοῦ 1341, θὰ κοινωνοῦσε ἄνευ ἐνδοιασμοῦ μὲ τὸν πατριάρχη, ἐνῶ ἐκεῖνος θὰ «ἀκινδύνιζε», διότι δὲν θὰ ὑπῆρχε προηγουμένως Συνοδικὴ καταδίκη τοῦ ἀντι-ησυχασμοῦ; Τότε, γιατί ἐγράφη σαφέστατα στὸν Ἀγιορειτικὸ Τόμο πρὸ πάσης Συνόδου (τέλη τοῦ 1340): **«τὸν μὴ συμφωνοῦντα τοῖς Ἁγίοις καθὼς καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ μικρῶ πρὸ ἡμῶν Πατέρες ἡμῶν, ἡμεῖς τὴν αὐτοῦ κοινωνίαν οὐ παραδεξόμεθα»;** Ἐπρόκειτο γιὰ «ἐκβιασμό», προκειμένου ἡ μελλοντικὴ Σύνοδος νὰ ἐπικυρώσῃ τοὺς Ἡσυχαστάς, ἢ γιὰ σαφῆ προειδοποίησι, ὅτι ἂν ἡ Σύνοδος ἢ ὁ Πατριάρχης ἢ ὁ οἰοσδήποτε δὲν θὰ συμφωνοῦσε μὲ τοὺς Ἁγίους, ὡς πρὸς τὰ ἐπίμαχα θέματα, *θὰ ἀπεκηρύσσεται;* **Λοιπόν, δὲν τίθεται θέμα προηγουμένης Συνοδικῆς καταδίκης γιὰ διακοπὴ κοινωνίας μὲ ἐκτρεπομένους στὴν Πίστι. Γιὰ νὰ συμβῆ τοῦτο, ἀρκεῖ ἡ διακηρυγμένη καὶ μάλιστα ἐπίμονη καὶ ἀνυποχώρητη, λόγους καὶ ἔργοις, μὴ συμφωνία τῶν ἐκτρεπομένων πρὸς τοὺς Ἁγίους στὴν Πίστι.** Αὐτὴ εἶναι ἡ *«χρυσὴ μεσότης τῆς Ἁγίας Ὁρθοδοξίας»*, καὶ ὄχι ἡ κοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικοὺς Οἰκουμενιστάς τῆς σήμερον, οἱ ὅποιοι διαφωνοῦν μὲ τοὺς Ἁγίους στὴν Πίστι,

- ἔστω καὶ ἂν δὲν ἔχουν ἀκόμη καταδικασθῆ Συναδικῶς· ἀντιθέτως, ὁ π.Ἄ.Ἀ. καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀντι-οικουμενιστὰι ἐν τοῖς λόγοις μόνον, προτιμοῦν τὴν κοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικούς, παρὰ τὴν δῆθεν μὴ συμφωνία τοὺς πρὸς τὴν ἀσυμφωνία τῶν Οἰκουμενιστῶν πρὸς τοὺς Ἁγίους! Σὲ αὐτὴ τὴν *τραγικὴ ἀντιφατικότητα* τοὺς ὀδηγεῖ ἢ δῆθεν διακριτικὴ στάσις τοὺς!...
24. Βλ. *Βενιζέλος Χριστοφορίδης*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 75-79.
25. Κατὰ τὸν ἐπιφανῆ Καθηγητὴ Γρηγόριο Παπαμιχαῆλ (βλ. *Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσίου*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 229).
26. *Χαραλάμπους Γ. Σωτηροπούλου*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 589· βλ. ἐπίσης, *Ἀριστείδη Παπαδάκη-John Meyendorff, Ἡ Χριστιανικὴ Ἀνατολὴ καὶ ἡ Ἄνοδος τοῦ Παπισμοῦ - Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ 1071 ὡς τὸ 1453*, Κεφ. Ζ': «Ἡ Ἡσυχαστικὴ Ἐριδα», σελ. 437, ἔκδ. Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, Ἀθήνα 2003. Σημειωτέον, ὅτι ὁ πατριάρχης Ἰωάννης Καλέκας εἶχε ἀποκηρυχθῆ ἀπὸ Σύνοδο στὴν Ἀδριανούπολι τὸν Μάιο τοῦ 1346, γιὰ τὴν ἀντικανονικὴ χειροτονία τοῦ Ἀκινδύνου (*Βλασίου Φειδᾶ, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία – Πανεπιστημιακαὶ Παραδόσεις*, τ. Β', Ἀθήναι 1972, σελ. 509).
27. Βλ. *Ἰωάννου Καρμίρη*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 366-374.
28. Βλ. *Βενιζέλος Χριστοφορίδης*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 80-81.
29. Βλ. *Βενιζέλος Χριστοφορίδης*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 85-99.
30. *Παν. Χρήστου*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 126-127.
31. *Βενιζέλος Χριστοφορίδης*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 98-99· Ναυπάκτου Ἱεροθέου, «*Μία κυοφορούμενη αἵρεση...*», ἐνθ' ἄνωτ.
32. *Βενιζέλος Χριστοφορίδης*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 100· τὸν Τόμο, βλ. *Ἰωάννου Καρμίρη*, ἐνθ' ἄνωτ., σσ. 374-410.
33. *Βενιζέλος Χριστοφορίδης*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 101.
34. Ναυπάκτου Ἱεροθέου, «*Μία κυοφορούμενη αἵρεση...*», ἐνθ' ἄνωτ.
35. *Ἀθανάσιος Γιέβτις*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 195.
36. Βλ. *Γ. Ράλλη-Μ. Ποτλῆ, Σύνταγμα τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων...*, τ. Α', Ἀθήνησιν 1852, σελ. 394-395· ἐπίσης, *Ἰωάννου Καρμίρη*, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 351, καὶ *Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα, Δογματικὴ τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τ. Α', ἔκδ. γ', «Ὁ Σωτήρ», Ἀθήναι 1997, σελ. 136.
37. *Ἀρχιμ. Ἱεροθέου Σ. Βλάχου, «Τὸ “Συναδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας”*», ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 259.
- Εἶναι σημαντικὰ καὶ τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικὰ περὶ τῆς Θ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου: «**Οἰκουμενικὸ χαρακτῆρα ἔχουν καὶ οἱ Κανόνες τῆς Ἡσυχαστικῆς Συνόδου, πὸν συνήλθε κι αὐτὴ στὴν Κωνσταντινούπολι (1351 μ.Χ.). Σ' αὐτὴ τῇ Σύνοδο ὑπεράσπισαν τὴ θεϊκὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ ἁκτίστου Θεοῦ Φωτός· αὐτὸ σημαίνει περὶ τῶν αἰδίων Θεῶν Ἐνεργειῶν, μὲ τὶς ὁποῖες ὁ Τριαδικὸς Θεὸς πραγματικὰ εἶναι Παρὼν στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Προφυλάσσοντας τὴν ὀρθὴ πίστι ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς Βαρλααμίτες καὶ μαρτυροῦντες τὴν ἀλήθεια τῆς διαφορᾶς μεταξὺ θείας Οὐσίας καὶ θείας Ἐνεργείας, οἱ Πατέρες αὐτῆς τῆς Συνόδου, μὲ ἀρχηγὸ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ, ὑπερασπίστηκαν ὅλη τὴν Ἀποκάλυψη καὶ τὸν αἰώνιο θησαυρὸ ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως καὶ τὴ δυνατότητα τῆς πραγματικῆς κοινωνίας μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. Μ' αὐτὰ ὑπερασπίστηκαν τὴν μόνη ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν δυνατότητα τῆς δικῆς του ἀσύνορης ἀνάπτυξης μὲ τὴν αἰώνιο καὶ ἄκτιστη Χάρη τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἀποφάσεις αὐτῆς τῆς Συνόδου εἶναι σὰν ἡ κορυφὴ καὶ τὸ κλείσιμο ὄλων τῶν Κανόνων, ὄλων τῶν μέχρι τότε Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων.**

Αὐτὲς οἱ Σύνοδοι φανερὰ ἀποκαλύπτουν τὰ αἰώνια θεμέλια στὸν ὅλο κόσμο καὶ στὸν ἄνθρωπο, τὴν ἄκτιστη ὠραιότητα στὴν Ἐκκλησία, σὰν Θεανθρώπινο καὶ Πνευματοφόρο Ἔργαστήρι Σωτηρίας, Θεώσεως καὶ Θαβωρικῆς Μεταμορφώσεως» (Μητροπολίτου Μαυροβουνίου Ἀμφιλοχίου-Ἐπισκόπου Βουδαπέστης [Βουδιμίου] Δανιήλ, Ὁρθόδοξη Παιδαγωγία, μτφρ.-ἐπιμ. Ἀλεξίου Παναγοπούλου, ἐκδ. «Διψῶ», Πάτρα 1995, σελ. 86-87). • Πραγματικά, ἐὰν δὲν κατοχυρώνετο τὸ Δόγμα περὶ τῶν Ἀκτίστων Ἐνεργειῶν, ἡ μὲν σωτηριολογικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐσχετικοποιεῖτο, «ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὡς πλάσμα Θεοῦ, θὰ ἐχάνετο εἰς τὸ κενόν, ἐφ' ὅσον ὁ συνδετικὸς ἰστὸς Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, αἱ θεῖαι ἐνέργειαι, δὲν θὰ ὑπῆρχον» (Χαραλάμπους Γ. Σωτηροπούλου, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 591).

38. Ἰωάννου Καρμίρη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 348.

39. Κατὰ τὸν ἐπιφανῆ Καθηγητὴ Γρηγόριο Παπαμιχαήλ (βλ. Ἰωάννου Καρμίρη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 353).

40. Βλ. Πρωτ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς..., ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 29· Τοῦ αὐτοῦ, «Τὸ Μήνυμα τῆς Διδασκαλίας...», ἔνθ' ἄνωτ.